

ROMÂNIA

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725 București 40, România

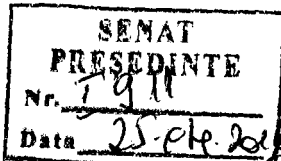
Telefon: (+4) 021.414.21.26

Fax: (+4) 021.414.21.39

Internet: <http://www.ccr.ro>

E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.206A/2018

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
NR. 3109 / 25 APR 2018

Domnului

CALIN CONSTANTIN ANTON POPESCU-TĂRICEANU
PREȘEDINTELE SENATULUI

În conformitate cu dispozițiile art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia Curții Constituționale nr.118 din 19 martie 2018, definitivă și general obligatorie, prin care Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate formulată de un număr de 66 de deputați, aparținând Grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și Partidul Mișcarea Populară și a constatat că Legea pentru înființarea Liceului Teologic Romano-Catolic II.Rákóczi Ferenc este neconstituțională.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE,

prof. univ. dr. VALER DORNEANU

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosarul nr.206A/2018

DECIZIA nr.118
din 19 martie 2018

**referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru
înființarea Liceului Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc**

Valer Dorneanu	- președinte
Marian Enache	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Mihaela Senia Costinescu	- magistrat-asistent șef

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru înființarea Liceului Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc, obiecție formulată de un număr 66 de deputați, aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și Partidului Mișcarea Populară, în temeiul prevederilor art.146 lit.a) din Constituție și art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

2. Cu Adresa nr.2/1399 din 13 februarie 2018, Secretarul General al Camerei Deputaților a trimis Curții Constituționale sesizarea formulată, care a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.1136 din 13 februarie 2018 și constituie obiectul Dosarului nr.206A/2018.

3. **În motivarea sesizării de neconstituționalitate**, autorii obiecției susțin, la nivel de principiu, că legea criticată reglementează o situație particulară,

aflată în competența exclusivă a autorităților administrației publice locale, adoptarea ei încălcând principiul separației și echilibrului puterilor în stat. Reglementarea se face dincolo de voința autorității administrației publice locale competente care, în mod legal și în limitele sale de competență decizională, nu a adoptat o hotărâre de consiliu local pe baza datelor cunoscute în plan local care nu justificau oportunitatea și legalitatea înființării acestui liceu. Astfel prin această lege se înfrânge voința autorității administrației publice locale, legal exprimată prin respingerea repetată în cadrul ședințelor Consiliului local Târgu-Mureș a acestei inițiative. Prin adoptarea Legii pentru înființarea Liceului Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc se creează un precedent neconstituțional. Ori de câte ori o autoritate a administrației publice locale va respinge adoptarea unei hotărâri, din motive de oportunitate sau legalitate, sau va adopta o hotărâre, conform competențelor sale legale și decizionale, orice parlamentar nemulțumit va iniția un proiect de lege pentru reglementarea situației care îl nemulțumește și va invoca acest precedent legislativ. Consecința inerentă încălcării principiului separației puterilor în stat este încălcarea principiului autonomiei locale și descentralizării.

4. Prevederile Legii educației naționale nr.1/2011 delimitează o competență exclusivă a consiliilor locale în materia aprobării rețelelor școlare de învățământ organizate la nivelul unităților administrativ teritoriale, efect al organizării administrației publice locale și stabilirii atribuțiilor acestora conform principiului autonomiei locale și descentralizării, principiu statuat expres de art.120 alin.(1) și art.121 alin.(1) și (2) din Constituție. Neconstituționalitatea legii derivă, astfel, atât din încălcarea autonomiei locale, prin subrogarea legiuitorului în sfera de competență a unei autorități a administrației publice locale, cât și din reglementarea, prin lege, a unei situații de interes local, a cărei soluționare face obiectul unui act administrativ.

5. Mai mult, autorii obiecției susțin că, prin actul normativ atacat, a fost grav încălcat principiului subsidiarității, astfel cum acesta este conținut de art.3 din Legea-cadru a descentralizării nr. 195/2006, lit. a) conform căruia „*exercitarea competențelor de către autoritatea administrației publice locale situată la nivelul administrativ cel mai apropiat de cetățean și care dispune de capacitate administrativă necesară*”. Așadar, în virtutea principiului separației puterilor în stat, a principiului subsidiarității, cât și a principiului legalității, înființarea unităților de învățământ este atributul puterii executive, al autorității administrației publice locale, neputând fi, sub nicio formă, atributul puterii legiuitoare. În aceste condiții, Parlamentul se sustrage de la scopul său de a fi autoritatea legislativă supremă a poporului român, astfel cum reglementează dispozițiile art.61 alin.(1) din Constituție. Dimpotrivă, reglementând în domenii a căror competență cade în sarcina autorităților publice locale, Parlamentul României a nesocotit competența sa funcțională, de autoritate legiuitoare supremă, parte a puterii legislative, intrând în competența funcțională executivă prin încălcarea vădită a principiului separației puterilor în stat, respectiv a dispozițiilor constituționale conținute de art. 1 alin. (4) din legea supremă. În sensul celor criticate, autorii sesizării invocă jurisprudența Curții Constituționale. Scopul legii, ca principal act normativ adoptat de Parlament, indiferent de categoria din care face parte, este acela de a reglementa relații sociale generale, caracterizate de tipicitate, fiind prin natura sa un act cu aplicabilitate generală. Așadar, acțiunea de legiferare trebuie să urmărească tocmai scopul de reglementare a unui număr nedeterminat de cazuri concrete, adresându-se unui număr nedeterminat de subiecți de drept, *a fortiori ratiōe* în cazul legii, ca specie a actului normativ.

6. Este fără echivoc, arată autorii sesizării, faptul că Legea pentru înființarea Liceului Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc este menită a se aplica într-un singur caz, prestabilit, care să conducă strict la înființarea unei singure

și concrete unități de învățământ. Mai mult, modalitatea de înființare atipică a acestei unități de învățământ, respectiv prin mijlocirea legii, creează o situație de discriminare față de toate celelalte unități de învățământ preuniversitar de stat din România. În aceste condiții, este cât se poate de evident faptul că legiuitorul a pierdut din vedere rolul său de autoritate legislativă supremă, al cărei scop este acoperirea prin reglementare primară a nevoii de reglementare a relațiilor sociale primare, exercitând prin intermediul unei legi cu caracter individual acte de reglementare și administrare executive, acte specifice care intră în competența autorităților publice locale. Această ”discriminare” nu poate fi subsumată asigurării dreptului la educație pentru persoanele aparținând minorităților naționale (discriminare pozitivă), în condițiile în care nu este stabilit un cadru general valabil care ar reglementa înființarea tuturor unităților de învățământ care ar asigura predarea în limba maternă a unei minorități naționale. Astfel, prin legiferarea acestui caz particular se generează situații de discriminare între persoane care se află în aceeași situație, respectiv persoanele aparținând diverselor minorități naționale din România. Această stare de fapt contravine prevederilor conținute de art.4 alin.(2) din Constituția României care normează faptul că *“România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenența politică, de avere sau de origine socială”*, precum și celor ale dispozițiilor art.16 alin.(1) din legea supremă, potrivit căroră *“Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”*.

7. De asemenea, situația creată prin transferul autorizației de funcționare sau al acreditării noii unități de învățământ prin lege pune noua unitate de învățământ preuniversitar într-o situație avantajoasă în raport cu toate celelalte unități de învățământ care au fost înființate și funcționează în baza Legii educației naționale, creând, implicit, o stare discriminatorie în măsură să afecteze interesul copilului, în

condițiile în care acreditarea nu se face în conformitate cu principiile și normele stabilite prin Hotărârea Guvernului nr.22/2007 pentru aprobarea metodologiei de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice a organizațiilor furnizoare de educație, ci se acordă din oficiu prin efect al legii.

8. În fine, autorii obiecției de neconstituționalitate susțin că legea criticată încalcă și principiul constituțional al neretroactivității legii civile, respectiv dispozițiile constituționale prevăzute de art.15 alin. (2). Având în vedere modalitatea de formulare a dispozițiilor art. 1 alin. (1), în sensul că „liceul [...] își păstrează personalitatea juridică”, textul legal instituie retroactivitatea legii, de vreme ce prin textul criticat se recunoaște pentru trecut, *ex tunc*, faptul că unitatea de învățământ ar fi avut personalitate juridică anterior momentului intrării legii în vigoare. Autorii sesizării susțin că scopul normei criticate este tocmai acoperirea perioadei de nelegalitate în care, *de facto*, respectiva unitate de învățământ și-a desfășurat activitatea.

9. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a comunica punctul lor de vedere.

10. **Președintele Senatului** a transmis cu Adresa nr.I 473 din 28 februarie 2018, înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.1580 din 28 februarie 2018, punctul său de vedere cu privire la sesizarea ce face obiectul Dosarului Curții nr.206A/2018. Cu privire la încălcarea principiului separației puterilor în stat consacrat în art.1 alin.(4) din Constituție și a competenței de reglementare a unor relații sociale recunoscute legal unei autorități a administrației publice locale, în virtutea art. 120 alin.(1) și a art.121 alin.(1) și (2) din Legea fundamentală, arată că arhitectura constituțională a statului român are la bază câteva principii fundamentale cu valoare de reper pentru organizarea și funcționarea tuturor instituțiilor publice

care fac parte din sistemul de guvernare. Trăsătura esențială a acestora constă în îmbinarea lor armonioasă și în funcționalitatea unitară, raportată la condițiile existente în practica socială. Principiile constituționale nu se aplică separat unul de celălalt, ele nu sunt rigide și nu reglementează relații și situații sociale standard. Datorită acestor caracteristici, conținutul principiilor constituționale, deși ele își păstrează neștirbită esența, permite o aplicare flexibilă a acestora în funcție de obiectivele concrete de reglementare urmărite. Flexibilitatea principiilor constituționale asigură și stabilizează echilibrul social general, precum și cooperarea instituțională a celor trei puteri ale statului în spiritul Constituției. Dimpotrivă, orice abordare rigidă, strictă a principiilor constituționale și pe un plan mai larg, a principiilor dreptului, prezintă riscuri majore pentru orice act de guvernare.

11. Constituția României consacră principiul separației puterilor în art.1 alin.(4), ținând seama de fizionomia actuală, modernă a acestuia, de trăsăturile sale care îi conferă un rol integrator al celorlalte norme și prevederi constituționale în ordinea juridică națională. Tot astfel, principiul constituțional al autonomiei locale și, respectiv, cel al descentralizării asigură o colaborare funcțională între instituții politice de nivel național și autorități publice locale. Reglementarea relațiilor sociale este rezervată prin Constituție, pe de o parte, Parlamentului, care are, în principiu, o competență generală și primară și, pe de altă parte, Guvernului, care exercită o activitate normativă secundară, beneficiind, în anumite condiții prevăzute expres în Constituție și de o putere delegată în materie de legiferare. Constituția atribuie Parlamentului calitatea de organ reprezentativ suprem al poporului și de unică autoritate legiuitoare a țării. În calitatea sa de organ reprezentativ suprem, Parlamentul se bucură, în principiu, de o putere legislativă supremă, iar rolul său legislativ este conferit prin voință electorală suverană. Legiuitorul constituent nu a rezervat Parlamentului un domeniu anume al legii. Practic, orice relații sociale pot fi reglementate prin lege, dacă există voință politică în acest sens. Singura partajare

de competențe normative este făcută de Constituție între forul legislativ, care exercită o putere legislativă primară și Guvern, căruia Adunarea Constituantă i-a conferit o putere de reglementare secundară pentru executarea legilor și o putere legislativă delegată.

12. Președintele Senatului arată că activitatea de normare socială este înfăptuită la nivel local de consiliile locale, care funcționează ca autorități administrative autonome, în cadrul prescris de Constituție, de Legea administrației publice locale nr.215/2001, precum și de Legea-cadru a descentralizării nr. 195/2006. Dispozițiile constituționale nu stabilesc o competență normativă exclusivă a consiliilor locale în probleme de interes local. Ca atare, nu se poate susține existența unor competențe partajate de reglementare normativă primară, dispuse la nivel național și, respectiv, la nivel local. Legea administrației publice locale nr.215/2001 nu atribuie consiliilor locale o competență de reglementare în domeniul învățământului, ci doar atribuția de a asigura cadrul necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes local privind educația [art.36 alin.(6) lit.a) pct. I din Legea nr.215/2001].

13. Pe de altă parte, apreciază că o altă problemă, care are relevanță pentru soluționarea obiecției de neconstituționalitate, este dacă înființarea unui liceu în oricare dintre unitățile administrativ-teritoriale ale țării este exclusiv o problemă de interes local, sau poate fi, în anumite circumstanțe sociale, și o problemă de interes general, situație în care competența de înființare nu poate fi refuzată Parlamentului, în calitatea sa de reprezentant suprem al poporului și, evident, și al unei "fracțiuni teritoriale" a acestuia. Președintele Senatului apreciază că critica adusă legii, potrivit căreia nu se justifică oportunitatea înființării Liceului Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc în municipiul Târgu-Mureș, este neîntemeiată. Prin rolul său constituțional, Parlamentul este pe deplin și legitim îndreptățit să se pronunțe asupra oportunității înființării acestei unități de învățământ. Nu este întemeiată nici critica

adusă legii că ar conține o reglementare cu caracter individual. Înființarea unei unități de învățământ este, prin esența sa, o problemă de interes social mai larg, ceea ce și justifică intervenția legislativă a Parlamentului.

14. În continuare, Președintele Senatului consideră că autorii sesizării de neconstituționalitate susțin, în mod greșit, că ”înființarea unităților de învățământ este atributul puterii executive și al autorității administrației publice locale, neputând fi, sub nicio formă, atributul puterii legiuitoare”, menționând că, în municipiul Târgu-Mureș, funcționează mai multe unități de învățământ superior, înființate fiecare prin lege specială.

15. În legătură cu încălcarea principiului constituțional al obligativității caracterului normativ al legii și a principiului nediscriminării și al egalității în drepturi a cetățenilor români, Președintele Senatului susține că obiecția potrivit căreia legea este neconstituțională, deoarece reglementează un caz individual, nu este întemeiată, această concluzie rezultând chiar din activitatea legislativă anterioară a Parlamentului, care a adoptat un număr însemnat de legi prin care au fost înființate instituții de învățământ superior. De altfel, este cunoscut că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a recunoscut că ”în absența unei prevederi prohibitive exprese, este de principiu că legea are, de regulă, caracter normativ, natura primară a reglementărilor pe care le conține fiind dificil de conciliat cu aplicarea acestora la un caz sau la cazuri individuale” (Decizia nr.600/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1060/2005). În aceeași decizie, Curtea a reținut că ”fără îndoială, este dreptul legiuitorului de a reglementa anumite domenii particulare într-un mod diferit de cel utilizat în cadrul reglementării cu caracter general sau, altfel spus, de a deroga de la dreptul comun, procedeu la care s-a mai apelat în această materie”. Definiția legii rămâne exclusiv o problemă de doctrină a dreptului, Curtea Constituțională fiind în măsură să aprecieze, de fiecare

dată, în contextul larg al reglementării legislative, dacă un astfel de act poate să aibă caracter individual.

16. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis cu Adresa nr.2/2073 din 28 februarie 2018, înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.1601 din 28 februarie 2018, punctul său de vedere cu privire la obiecția de neconstituționalitate. Referitor la încălcarea prevederilor art.1 alin.(4) și ale art.61 alin.(1) din Constituție, care reglementează principiul separației și echilibrului puterilor în stat, în cadrul democrației constituționale, și calitatea Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării, apreciază că aceasta nu este susținută din punct de vedere juridic. Contrar criticii autorilor sesizării, Legea pentru înființarea Liceului Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc a fost adoptată tocmai în spiritul celor două principii fundamentale, în mod legitim și constituțional, în conținutul actului normativ atacat fiind prevăzută o derogare de la Legea educației naționale nr.1/2011, în acord cu dispozițiile art.62 din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă, dispoziții care prevăd că pentru instituirea unei norme derogatorii se va folosi formula “prin derogare de la”, iar derogarea se poate face numai printr-un act normativ de nivel cel puțin egal cu cel al reglementării de bază. Astfel, Parlamentul și-a exercitat prerogativele legislative, în spiritul loialității constituționale, fără a afecta buna funcționare a statului de drept și a colaborării dintre autoritățile care exercită funcțiile puterii de stat, comportamentul loial fiind o prelungire a principiului separației și echilibrului puterilor în stat.

17. În ceea ce privește invocata reglementare a unei situații particulare, aflată în competența exclusivă a autorităților administrației publice locale, Președintele Camerei Deputaților consideră relevante în această speță dispozițiile art.32 alin.(3) din Constituție, care prevăd că *”Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se*

stabilesc prin lege". Așadar textul constituțional prevede obligația statului român, prin instituțiile constituțional abilitate, de a reglementa modalitățile de exercitare a dreptului persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și de a fi instruite în această limbă. Aceste modalități se stabilesc la nivel de lege. Aplicarea interpretării principiului "cine poate mai mult, poate și mai puțin" (*qui potest plus, potest minus*) ne conduce la argumentul consolidat că Parlamentul României este abilitat nu numai să creeze o reglementare generală de exercitare a dreptului consacrat în art.32 alin.(3) din Constituția României, ci chiar să instituie printr-o reglementare la nivel de lege un palier important din exercitarea dreptului menționat, și anume, acela de a înființa o unitate de învățământ. Astfel, având în vedere textul constituțional menționat, nu se poate susține că s-ar încălca principiul separației și echilibrului puterilor în stat, al autonomiei locale și descentralizării. Mai mult, art.32 alin.(3) din Constituție întărește rolul constituțional al Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării și în acest domeniu al garantării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale de învăța limba lor maternă și de a se instrui în această limbă. Prin similitudine, se menționează că înființarea universităților indiferent de forma lor de finanțare, se reglementează prin act normativ la nivel de lege adoptat de către Parlamentul României.

18. Referitor la încălcarea principiului constituțional al autonomiei locale și descentralizării, Președintele Camerei Deputaților afirmă că legea supusă controlului de constituționalitate nu vizează interferența în sfera competențelor administrației publice locale, nu intervine nici asupra conținutului juridic al unor acte normative emise la nivelul administrației publice locale și nici asupra efectelor juridice produse de acestea. În consecință, nu se poate reține faptul că Parlamentul s-a subrogat, cu încălcarea principiilor constituționale menționate, competenței consiliului local al municipiului Târgu-Mureș, întrucât măsurile legislative "efectivizează, în concordanță cu scopul acesteia [*n.r.* al legii], atât descentralizarea,

cât și autonomia locală, consacrate în art.120 alin. (1) din Constituția României, republicată, în cadrul statului unitar și indivizibil”.

19. De asemenea, cu privire la încălcarea principiului subsidiarității, Președintele Camerei Deputaților precizează faptul că autoritatea legiuitoare a adoptat legea ce face obiectul sesizării de neconstituționalitate ”în virtutea rolului său constituțional, fără a afecta sau a submina responsabilitatea administrației publice locale în raport cu competențele care îi revin, și fără a periclita asigurarea unui proces de descentralizare stabil, predictibil, bazat pe criterii și reguli obiective, al echității și raportându-se la resursele bugetare disponibile”.

20. Referitor la criticile autorilor sesizării potrivit cărora ar fi fost încălcat principiul constituțional al obligativității caracterului normativ al legii și principiul nediscriminării și al egalității în drepturi a cetățenilor, respectiv dispozițiile constituționale prevăzute în cadrul art. 61 alin. (1), art. 4 alin. (2), art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, se arată că legea contestată a fost adoptată de Parlament ”cu respectarea dispozițiilor constituționale, precum și a dispozițiilor cuprinse în Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă, republicată, care vizează redactarea într-un limbaj și stil juridic specific, normativ, concis, care să excludă orice echivoc. Astfel, prin îndeplinirea tuturor condițiilor care au stat la baza adoptării acestui act normativ, principiul obligativității caracterului normativ a fost pe deplin respectat”. Obiectul de reglementare al legii supuse controlului de constituționalitate vizează extinderea cadrului normativ, făcând excepție de la cadrul juridic existent, tocmai pentru a nu crea premisele unei situații discriminatorii a unor elevi care puteau fi privați în plan local, de dreptul constituțional prevăzut la art.32 alin.(3), respectiv dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă. Principiul egalității în fața legii nu înseamnă uniformitate, ci trebuie interpretat în sensul acordării unui tratament nediscriminatoriu persoanelor fizice aflate în situații juridice identice. Mai mult, egalitatea în drepturi reprezintă

un fundament constituțional ce implică totodată egalitatea de șanse pe care statul o acordă tuturor cetățenilor.

21. În ceea ce privește critica autorilor referitoare la încălcarea principiului constituțional al neretroactivității legii civile, respectiv dispozițiile constituționale prevăzute de art.15 alin.(2) din Constituție, prin utilizarea la art.1 alin.(2) din legea atacată a sintagmei "*liceul [...] își păstrează personalitatea juridică*" în sensul că textul criticat ar recunoaște *ex tunc* faptul că unitatea de învățământ ar fi avut personalitate juridică, anterior momentului intrării legii în vigoare, Președintele Camerei Deputaților susține că dispoziția legală nu retroactivează, ci, dimpotrivă, se referă la un efect juridic viitor (menținerea personalității juridice), ca urmare a dobândirii, conform legii, a personalității juridice.

22. În concluzie, având în vedere considerentele expuse, consideră neîntemeiată obiecția de neconstituționalitate, astfel încât propune respingerea acesteia.

23. **Guvernul** nu a comunicat punctul său de vedere cu privire la obiecția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctele de vedere ale Președinților Senatului și Camerei Deputaților, raportul judecătorului-raportor, dispozițiile Legii pentru înființarea Liceului Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc, precum și prevederile Constituției, reține următoarele:

24. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit. a) din Constituție și ale art.1, art.10, art.15, art.16 și art.18 din Legea nr.47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității prevederilor legale criticate.

25. Actul de sesizare are ca **obiect al criticilor de neconstituționalitate** dispozițiile Legii pentru înființarea Liceului Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc.

26. Autorii sesizării susțin că dispozițiile criticate contravin prevederilor constituționale ale art.1 alin.(4) în ceea ce privește principiul separației și echilibrului puterilor în stat, art.4 alin.(2) coroborat cu art.16 alin.(1) privind egalitatea în fața legii și a autorităților publice, art.15 alin.(2) referitor la neretroactivitatea legii civile, art.61 alin.(1) care consacră rolul Parlamentului, art.120 alin.(1) și art.121 alin.(1) și (2) privind principiul autonomiei locale.

27. În vederea soluționării prezentei sesizări, Curtea procedează, mai întâi, la **verificarea admisibilității acesteia**.

28. Analiza îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a sesizării trebuie realizată prin raportare la art.15 alin.(1) din Legea nr.47/1992, potrivit căruia *„Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori.”* Astfel, se constată că actul supus controlului de constituționalitate este o lege adoptată de Parlamentul României, sesizările fiind formulate de un număr de 66 de deputați, aparținând grupurilor parlamentare al Partidului Național Liberal și al Partidului Mișcarea Populară, subiect de drept care întrunește, potrivit dispozițiilor legale, calitatea de titular al sesizării Curții Constituționale cu obiecții de neconstituționalitate.

29. Analiza admisibilității sesizării trebuie realizată și prin raportare la art.15 alin.(2) din Legea nr.47/1992, potrivit căruia *”În vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale, cu 5 zile înainte de a fi trimisă spre promulgare, legea se comunică Guvernului, Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și*

Avocatului Poporului și se depune la secretarul general al Camerei Deputaților și la cel al Senatului. În cazul în care legea a fost adoptată cu procedură de urgență, termenul este de două zile”. Cu privire la acest aspect, Curtea constată că Legea pentru înființarea Liceului Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc a fost adoptată, în procedură de urgență, de Senatul României, Cameră decizională, în data de 7 februarie 2018 și a fost depusă la Secretarul general și anunțată în plenul Senatului pentru exercitarea dreptului de sesizare cu privire la neconstituționalitatea legii în data de 14 februarie 2018. Sesizarea formulată de un număr de 66 de deputați, care formează obiectul prezentei cauze, a fost înregistrată la Curtea Constituțională în data de 15 februarie 2018, deci în termenul legal de 2 zile prevăzut de art.15 alin.(2) din Legea nr.47/1992, astfel că și sub acest aspect obiecția de neconstituționalitate este admisibilă.

30. Examinând critica referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru înființarea Liceului Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc prin raportare la prevederile art. 1 alin. (4), art. 4 alin. (2), art. 16 alin. (1) și (2) și art. 61 alin. (1) din Constituție, Curtea reține că, în jurisprudența sa, a statuat că legea, ca act juridic al Parlamentului, reglementează relații sociale generale, fiind, prin esența și finalitatea ei constituțională, un act cu aplicabilitate generală. Prin definiție, legea, ca act juridic de putere, are caracter unilateral, dând expresie exclusiv voinței legiuitorului, ale cărei conținut și formă sunt determinate de nevoia de reglementare a unui anumit domeniu de relații sociale și de specificul acestuia. Or, în măsura în care domeniul de incidență a reglementării este determinat concret, dată fiind rațiunea *intuitu personae* a reglementării, aceasta are caracter individual, ea fiind concepută nu pentru a fi aplicată unui număr nedeterminat de cazuri concrete, în funcție de încadrarea lor în ipoteza normei, ci, de plano, într-un singur caz, prestabilit fără echivoc [a se vedea Decizia nr. 600 din 9 noiembrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.060 din 26 noiembrie 2005, Decizia nr. 970 din

31 octombrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 796 din 22 noiembrie 2007, Decizia nr. 494 din 21 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 819 din 21 decembrie 2013, sau Decizia nr. 574 din 16 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 889 din 8 decembrie 2014, paragraful 21].

31. Prin jurisprudența mai sus citată, Curtea a mai arătat că Parlamentul, arogându-și competența de legiferare, în condițiile, domeniul și cu finalitatea urmărite, a încălcat principiul separației și echilibrului puterilor în stat, consacrat de art. 1 alin. (4) din Constituție, viciu care afectează legea în ansamblu. O lege, adoptată în condițiile de mai sus, contravine principiului constituțional al egalității în drepturi, astfel cum își găsește expresie în art. 16 alin. (1) din Legea fundamentală, având caracter discriminatoriu și, ca atare, este sub acest aspect în totalitate neconstituțională. De asemenea este încălcat și art. 16 alin. (2) din Constituție, într-adevăr, în măsura în care un anumit subiect de drept este sustras, prin efectul unei dispoziții legale adoptate exclusiv în considerarea lui și aplicabile numai în ceea ce îl privește, incidenței unei reglementări legale constituind dreptul comun în materie, dispozițiile legale în cauză nesocotesc principiul constituțional potrivit căruia *"nimeni nu este mai presus de lege"*. Curtea a mai reținut că acceptarea ideii potrivit căreia Parlamentul își poate exercita competența de autoritate legiuitoare în mod discreționar, oricând și în orice condiții, adoptând legi în domenii care aparțin în exclusivitate actelor cu caracter infralegal, administrativ, ar echivala cu o abatere de la prerogativele constituționale ale acestei autorități consacrate de art. 61 alin. (1) din Constituție și transformarea acesteia în autoritate publică executivă. Or, o astfel de interpretare este contrară celor statuate de Curtea Constituțională în jurisprudența sa și, prin urmare, în contradicție cu prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, care consacră obligativitatea *erga omnes* a deciziilor Curții Constituționale.

32. Cu privire la caracterul normativ al legii, instanța constituțională a reținut, prin Decizia nr. 600 din 9 noiembrie 2005, precitată, că ”în absența unei prevederi prohibitive exprese, este de principiu că legea are, de regulă, caracter normativ, natura primară a reglementărilor pe care le conține fiind dificil de conciliat cu aplicarea acestora la un caz sau la cazuri individuale”.

33. În acest context, Curtea constată că legea, ca act juridic al Parlamentului, reglementează relații sociale generale, fiind, prin esența și finalitatea ei constituțională, un act cu aplicabilitate generală. Or, în măsura în care domeniul de incidență a reglementării este determinat concret, dată fiind rațiunea *intuitu personae* a reglementării, aceasta are caracter individual, ea fiind concepută nu pentru a fi aplicată unui număr nedeterminat de cazuri concrete, în funcție de încadrarea lor în ipoteza normei, ci, *de plano*, într-un singur caz, prestabilit fără echivoc (a se vedea Decizia nr. 600 din 9 noiembrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.060 din 26 noiembrie 2005, Decizia nr. 970 din 31 octombrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 796 din 22 noiembrie 2007 sau Decizia nr. 494 din 21 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 819 din 21 decembrie 2013).

34. Aplicând aceste considerente de principiu la prezenta cauză, Curtea reține că legea supusă controlului de constituționalitate are un veritabil caracter individual, fiind adoptată nu în vederea aplicării unui număr nedeterminat de cazuri concrete, ci într-un singur caz prestabilit, respectiv pentru înființarea Liceului Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc. Or, potrivit dispozițiilor art.61 alin.(2) din Legea educației naționale nr.1/2011, ”*Rețeaua școlară a unităților de învățământ de stat și particular preuniversitar se organizează de către autoritățile administrației publice locale, cu avizul conform al inspectoratelor școlare. Pentru învățământul special liceal și special postliceal, rețeaua școlară se organizează de către consiliul județean, respectiv de către consiliile locale ale sectoarelor*

municipiului București, cu consultarea partenerilor sociali și cu avizul conform al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului”, iar în temeiul art.61 alin.(4¹) din lege, ”În cazul în care autoritățile administrației publice locale nu aprobă organizarea rețelei școlare prevăzute la alin.(2), în termen de 30 de zile de la data-limită impusă pentru aprobare, ministrul educației naționale emite un ordin cu privire la aprobarea rețelei școlare, inclusiv pentru înființarea, desființarea, fuziunea sau divizarea unităților de învățământ de stat, confesional și particular pentru unitatea administrativă-teritorială în cauză, cuprinzând toate grupele, clasele de nivel preșcolar, primar, gimnazial, liceal și postliceal.” Așa fiind, dreptul de a dispune cu privire la înființarea, desființarea, fuziunea sau divizarea unităților de învățământ de stat, confesional și particular aparține autorităților administrației publice locale, cu avizul conform al inspectoratelor școlare. Operațiunea juridică ce se circumscrie domeniului de reglementare a actelor cu caracter infralegal, administrativ și nu corespunde finalității constituționale a activității de legiferare, care presupune reglementarea unei sfere cât mai largi de relații sociale generale, în cadrul și în interesul societății. Din această perspectivă, Curtea reține că actul normativ criticat este de natură a contraveni dispozițiilor art.1 alin.(4) din Constituție referitor la principiul separației și echilibrului puterilor în stat, Parlamentul intrând în sfera de competență a autorității executive, singura autoritate publică cu atribuții în organizarea executării legilor, prin adoptarea actelor cu caracter administrativ.

35. Având în vedere cele de mai sus, Curtea constată că ***legea criticată a fost adoptată cu încălcarea principiului separației puterilor în stat, prevăzut de art. 1 alin. (4) din Constituție, a egalității în drepturi, prevăzute de art. 4 alin. (2) și art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, și a rolului Parlamentului, prevăzut de art. 61 alin. (1) din Constituție.***

36. În continuare, Curtea reține că, în temeiul art.32 alin.(5) din Constituție, *”Învățământul de toate gradele se desfășoară în unități de stat, particulare și*

confesionale, în condițiile legii.” Legea la care face trimitere norma constituțională este Legea educației naționale nr.1/2011, care la art.1, prevede că *”asigură cadrul pentru exercitarea sub autoritatea statului român a dreptului fundamental la învățatură pe tot parcursul vieții. Legea reglementează structura, funcțiile, organizarea și funcționarea sistemului național de învățământ de stat, particular și confesional”*. Principiile care guvernează învățământul preuniversitar și superior, precum și învățarea pe tot parcursul vieții din România sunt prevăzute expres de art.3 din lege, care la lit.e), consacră *”principiul descentralizării - în baza căruia deciziile principale se iau de către actorii implicați direct în proces”*.

37. Unul dintre efectele recunoașterii acestui principiu este, așa cum menționam anterior, reglementarea dispozițiilor art.61 alin.(2) teza întâi din Legea educației naționale nr.1/2011, potrivit căreia *”Rețeaua școlară a unităților de învățământ de stat și particular **preuniversitar** se organizează de către autoritățile administrației publice locale, cu avizul conform al inspectoratelor școlare”*. Cu alte cuvinte, legiuitorul a stabilit în sarcina autorităților administrației publice locale competența de a dispune cu privire la înființarea, desființarea, fuziunea sau divizarea unităților de învățământ de stat, confesional și particular, din rețeaua școlară a unităților de învățământ preuniversitar.

38. Normele legale constituie expresia principiului constituțional al autonomiei locale, Constituția stabilind expres că autoritățile administrației publice prin care se realizează acest principiu, în comune și în orașe, sunt consiliile locale alese și primarii aleși, în condițiile legii. Mai mult, Constituția prevede la art.121 alin.(2), că aceștia *”funcționează ca autorități administrative autonome și rezolvă treburile publice din comune și din orașe”*. Potrivit dispozițiilor art.3 alin.(1) din Legea administrației publice locale nr.215/2001, *”Prin autonomie locală se înțelege dreptul și capacitatea efectivă a autorităților administrației publice locale de a soluționa și de a gestiona, în numele și în interesul colectivităților locale pe care le*

reprezintă, *treburile publice, în condițiile legii*”, iar în temeiul art.5 alin.(1), *”Autoritățile administrației publice locale exercită, în condițiile legii, competențe exclusive, competențe partajate și competențe delegate”*. Cu privire la modul de exercitare a acestor competențe, Legea-cadru a descentralizării nr.195/2006 prevede, la art.3 lit.a), principiul subsidiarității, care presupune *„exercitarea competențelor de către autoritatea administrației publice locale situată la nivelul administrativ cel mai apropiat de cetățean și care dispune de capacitate administrativă necesară”*. În acest context, dispozițiile art.36 din Legea administrației publice locale nr.215/2001, care prevăd categoriile de atribuții ale consiliul local, consacră, la alin.(2) lit.d), atribuțiile privind gestionarea serviciilor furnizate către cetățeni, în aplicarea cărora alin.(6) lit.a) pct.1 stabilește competența consiliului local de *”a asigura, în condițiile legii, cadrul necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes local privind educația”*. Mai mult, art.20 alin.(1) din Legea educației naționale nr.1/2011 prevede că *”autoritățile administrației publice locale asigură, în condițiile legii, buna desfășurare a învățământului preuniversitar în localitățile în care acestea își exercită autoritatea”*.

39. Având în vedere dispozițiile constituționale și legale invocate, Curtea apreciază că Parlamentul nu se poate subroga în competența originară a autorităților administrației publice locale de a organiza rețeaua școlară a unităților de învățământ de stat și particular preuniversitar, întrucât are doar atribuția constituțională de a crea cadrul legislativ necesar organizării învățământului de toate gradele în unități de stat, particulare și confesionale, iar nu și pe cea de a dispune, prin lege, cu privire la înființarea, desființarea, fuziunea sau divizarea unităților de învățământ de stat, confesional și particular. Aplicarea legii, gestionarea serviciilor publice, respectiv asigurarea cadrului necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes local privind educația se realizează de către autoritățile locale în interesul cetățenilor.

40. Așa cum a fost precizat în prealabil, *dreptul de a dispune cu privire la înființarea, desființarea, fuziunea sau divizarea unităților de învățământ preuniversitar aparține autorităților administrației publice locale*, cu avizul conform al inspectoratelor școlare, operațiunea juridică circumscriindu-se domeniului de reglementare a actelor cu caracter infralegal, administrativ. Or, Curtea reține că actul normativ criticat nu corespunde finalității constituționale a activității de legiferare, care presupune reglementarea unei sfere cât mai largi de relații sociale generale, și este de natură a contraveni dispozițiilor art.1 alin.(4) din Constituție referitor la principiul separației și echilibrului puterilor în stat, Parlamentul intrând în sfera de competență a autorității executive locale, care se bucură de protecția constituțională a principiului autonomiei locale.

41. Pentru aceste motive, Curtea constată că *legea criticată a fost adoptată cu încălcarea principiului autonomiei locale, prevăzut de art.120 alin.(1) și art.121 alin.(1) și (2) din Constituție.*

42. În ceea ce privește critica referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru înființarea Liceului Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc prin raportare la prevederile art.15 alin.(2) din Constituție, Curtea observă că norma criticată din perspectiva încălcării principiului neretroactivității, respectiv art.1 alin.(2) din lege, are următorul conținut: *"Liceul dobândește și își păstrează personalitatea juridică, prin derogare de la prevederile art.19 alin.(1) lit.a) din Legea educației naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare."*

43. Dispozițiile art.19 alin.(1) lit.a) din Legea educației naționale nr.1/2011, la care face trimitere textul prevăd că *"În sistemul național de învățământ, unitățile de învățământ de stat au personalitate juridică dacă se organizează și funcționează, după caz, astfel: a) cu minimum 300 de elevi."* Cu alte cuvinte, Legea educației naționale condiționează dobândirea personalității juridice de către unitatea de învățământ de stat de îndeplinirea cerinței unui efectiv minim de

elevi, respectiv 300. Excepțiile de la această regulă sunt prevăzute expres în aceeași lege, respectiv de dispozițiile alin.(1¹)-(3) al art.19, dispoziții care au aplicabilitate generală, astfel: (i) se pot organiza unități de învățământ de stat cu personalitate juridică cu efective mai mici de elevi, dar nu mai puțin de 100 de elevi, care să ofere educație și formare profesională prin învățământul dual, (ii) în unitățile administrativ-teritoriale în care numărul total al elevilor, preșcolarii și antepreșcolarii nu se încadrează în prevederile alin.(1), se organizează o singură unitate de învățământ cu personalitate juridică și (iii) în funcție de necesitățile locale, se organizează, la cererea părinților sau tutorilor legali și în condițiile legii, grupe, clase sau unități de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică, cu predare în limba română.

44. Noua reglementare vine să adauge o nouă excepție de la regula dobândirii personalității juridice de către o unitate de învățământ de stat, în cazul concret și individual al Liceului Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc.

45. Dincolo de caracterul vădit discriminatoriu, sub aspectul în care un anumit subiect de drept este sustras, prin efectul unei dispoziții legale adoptate exclusiv în considerarea lui și aplicabile numai în ceea ce îl privește, incidenței unei reglementări legale constituind dreptul comun în materie, Curtea constată că *dispozițiile legale în cauză nu aduc atingere principiului neretroactivității legii civile*. Astfel, norma prevede expres că, prin efectul acestei legi, liceul dobândește personalitate juridică, ca urmare a înființării sale în temeiul art.1 alin.(1) din legea criticată. Prin trimiterea la prevederile art.19 alin.(1) lit.a) din Legea educației naționale nr.1/2011, față de care noua reglementare constituie o excepție, voința legiuitorului a fost aceea de a stabili **caracterul derogatoriu** cu privire la dobândirea personalității juridice sub aspectul efectivului minim de elevi înscriși la unitatea de învățământ, *atât la momentul înființării unității de învățământ de stat, cât și pe parcursul funcționării sale*. Cu alte cuvinte, pentru a lua ființă în mod legal, Liceul

Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc nu trebuie să dispună de un efectiv de elevi mai mare de 300, iar dacă, la momentul înființării, unitatea de învățământ se organizează cu efectivul cerut de lege, peste 300 de elevi, dar, ulterior, acesta scade sub pragul stabilit de lege, liceul nu își va înceta funcționarea. Curtea reține că sintagma "*își păstrează personalitatea juridică*" nu conferă caracter retroactiv textului de lege, în sensul arătat de autorii obiecției, respectiv pentru "acoperirea perioadei de nelegalitate în care, *de facto*, respectiva unitate de învățământ și-a desfășurat activitatea", ci vizează doar ipoteza în care, ulterior înființării liceului, pe parcursul funcționării sale, efectivul de 300 de elevi se diminuează sub numărul cerut de lege, ipoteză în care unitatea de învățământ nu își pierde personalitatea juridică.

46. Având în vedere aceste argumente, Curtea reține că ***dispozițiile art.1 alin.(2) din Legea pentru înființarea Liceului Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc nu încalcă prevederile art.15 alin.(2) din Constituție.***

47. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de un număr de 66 de deputați, aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și Partidului Mișcarea Populară și constată că Legea pentru înființarea Liceului Teologic Romano-Catolic II. Rákóczi Ferenc este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

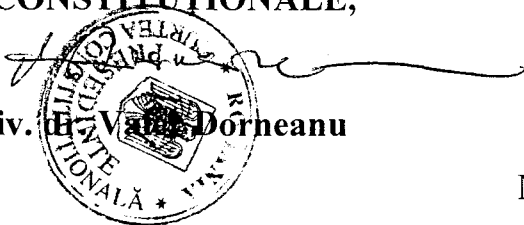
Decizia se comunică Președinților celor două Camere și Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 19 martie 2018.

**PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE,**

Prof. univ. dr. Valer Dorneanu

MAGISTRAT-ASISTENT ȘEF,

Mihaela Senia Costinescu